

Pędracki, Michał

Jubileusz 80-lecia prof. dra hab. Tadeusza Mariana Nowaka

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 42/2, 226-227

1997

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SEMINARIUM KONTEKST ODKRYCIA W DZIEJACH DZIEDZINY NAUKI

Seminarium *kontekst odkrycia w dziejach dziedziny nauki*, którego inicjatorami i prowadzącymi są: doc. dr hab. Alina Motycka (Instytut Filozofii i Socjologii PAN) i prof. dr hab. Stefan Zamecki (Instytut Historii Nauki PAN) skupia przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych i filozoficznych z ośrodków naukowych całego kraju. Cykl seminaryjny otworzyła w październiku 1995 roku dyskusja panelowa; teksty wypowiedzi uczestników seminarium zostały opublikowane w nr 3/96 kwartalnika „Zagadnienia Naukoznawstwa”.

W pierwszym kwartale 1997 r. odbyły się trzy spotkania. Pierwsze posiedzenie odbyło się 24 stycznia, dr hab. Janusz Skarbek przedstawił referat pt. *Koncepcja poznania w szkole lwowsko-warszawskiej oraz w filozofii Henryka Elzenberga (zbieżności i różnice)*. 21 lutego odbyło się spotkanie z referatem dr Witolda Wilczyńskiego pt. *Metodologiczne problemy historii myśli geograficznej*. Na trzecim posiedzeniu, 21 marca dr Wiesław Wójcik przedstawił referat pt. *Realizacja programu Leibniza w dziejach nauki nowożytnej*.

Posiedzenia odbywają się w przedostatni piątek każdego miesiąca w Pałacu Staszica, w Instytucie Historii Nauki PAN.

Barbara Klejny
(Warszawa)

JUBILEUSZ 80-LECIA PROF. DRA HAB. TADEUSZA MARIANA NOWAKA

Uroczystość jubileuszowa odbyła się dnia 1 lipca w Muzeum Techniki w Warszawie. Spotkanie zostało zorganizowane przez: Muzeum Techniki, Prezydium Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN oraz Zakład Historii Nauk Społecznych Instytutu Historii Nauki PAN, a uczestniczyli w nim również: najbliższa rodzina i przyjaciele Profesora. Jako pierwszy wystąpił dyrektor Muzeum Techniki, inż. Jerzy Jasiuk, przedstawiając działalność i osiągnięcia Jubilata w dziedzinie historii techniki. Dorobek ten jest imponujący. Wśród 17 książek i ponad 250 rozpraw i artykułów, opracowanych przez prof. Nowaka, znajduje się wiele wydawnictw źródłowych (polskie traktaty fortyfikacyjne i artyleryjskie – Józef Naronowicz-Narowski 1659, Kazimierz Siemienowicz 1650, Andrzej dell’Aqua 1635). Dyrektor J. Jasiuk podkreślił, że Tadeusz Marian Nowak jest w Polsce twórcą niewyodrębnionej dotąd subdyscypliny historii techniki – historii techniki wojskowej. Ogólnie znane i cieszące się wielkim uznaniem są współredagowane przez Niego „Studia z dziejów wojskowości”, wydawane od 1954 r.

Następnie zabrała głos przewodnicząca Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN, prof. dr hab. Irena Stasiewicz-Jasiukowa, współpracująca z Jubilatem od

wielu lat na różnych odcinkach. Najpierw, jako redaktor naczelny „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”, zaprosiła Go w 1975 r. do objęcia kierownictwa działu historii techniki tego periodyku. Harmonijna i nader sympatyczna – wg słów Prelegentki – współpraca trwała ponad 12 lat. Od 1983 r. datuje się jej współpraca z prof. Nowakiem w Prezydium Komitetu Historii Nauki i Techniki, trwająca do chwili obecnej i przynosząca bardzo dobre rezultaty. Prof. Nowak od kilku lat bierze również żywy udział w pracach kierowanego przez Panią Profesor Zakładu Historii Nauk społecznych IHN PAN. Prof. I. Stasiewicz-Jasiukowa zwróciła uwagę na Jego bezinteresowną i zawsze życzliwą, często udzielaną młodszym pracownikom naukowym, pomoc oraz udział w posiedzeniach Zakładu Historii Nauk Społecznych nie tylko o charakterze ogólnopolskim, ale też w seminariach doktoranckich. Część swego wystąpienia poświęciła przypomnieniu okresu studiów uniwersyteckich Jubilata. Studiował on na Uniwersytecie Jagiellońskim, na Wydziale Filozoficznym historię, w latach 1935–1939. Tuż przed wybuchem wojny otrzymał absolutorium, a zaraz po jej zakończeniu uzyskał magisterium. Głównym jego mistrzem był prof. Ludwik Piotrowicz, specjalista w dziedzinie historii starożytnej. Historię średniowieczną wykładał wówczas prof. Jan Dąbrowski, nauki pomocnicze historii prof. Władysław Semkowicz. T.M. Nowak uczestniczył w zajęciach prowadzonych przez tych znakomych profesorów, słuchał również wykładów prof. Stanisława Kota, dotyczących reformacji oraz Jana Safarewicza z zakresu językoznawstwa indoeuropejskiego, studiował także historię kartografii i miernictwa.

Po wystąpieniu prof. Ireny Stasiewicz-Jasiukowej głos zabrał, w imieniu Prezydium KHNiT, dyrektor Muzeum Ziemi – doc. dr Krzysztof Jakubowski oraz, za pośrednictwem przesłanego listu, sekretarz naukowy Komitetu, dr Halina Lichočka przekazała Jubilatowi gratulacje. Miłym akcentem było wystąpienie z krótkim przemówieniem dyrektora Instytutu Historii Nauki PAN, prof. dra med. Andrzeja Śródki. Zabierali również głos pracownicy Zakładu Historii Nauk Społecznych PAN, doktorzy: Paweł Komorowski, Jarosław Kurkowski i Michał Zgórzak, który odczytał w języku greckim i łacińskim fragmenty tekstów, związanych z historią wojskowości. Mgr Michał Pędracki złożył Profesorowi gratulacje w języku akademickim. Spotkanie uatrakcyjnił występ muzyczny Uli Zdanowskiej, wnuczki Jubilata, która odegrała na flecie kilka fragmentów muzyki barokowej, (barok jest okresem szczególnie Mu bliskim). Bardzo interesującym zakończeniem uroczystości były wspomnienia Profesora z lat młodości i studiów uniwersyteckich.

Uroczystość jubileuszową zorganizowano również prof. Nowakowi w czerwcu br. w Jego macierzystym Wojskowym Instytucie Historycznym.

Michał Pędracki
(Warszawa)